

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

04 februarie 2020

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:
Președinte
Judecătorii

mun. Chișinău

Timofti Vladimir
Toma Nadejda
Țurcan Anatolie
Cobzac Elena
Boico Victor

Judecând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către inculpat împreună cu avocatul acestuia Jelamschi Eugenia, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 17 aprilie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2019, în cauza penală în privința lui

Arap Ion xxxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat xxxxx

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 16.06.2016 – 17.04.2018;
2. Instanța de apel: 16.05.2018 – 27.03.2019;
3. Instanța de recurs: 03.06.2019 – 04.02.2020.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 17 aprilie 2018, Arap Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat:

- în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, la pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 900 (nouă sute) unități convenționale, echivalentul a 18000 (optsprezece mii) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate ce țin de administrarea bunurilor și mijloacelor financiare pe un termen de 2 (doi) ani;

- în baza art. 236 alin. (1) Cod penal, la 5 (cinci) ani închisoare, iar în temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 2 (doi) ani;

- în baza art. 264¹ alin. (1) Cod penal, la pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 400 (patru sute) unități convenționale, echivalentul a 8000 (opt

mii lei), cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 (trei) ani.

Conform art. 84 alin. (1) și alin. (3) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Arap Ion i-a fost stabilită pedeapsa definitivă sub formă amendă în mărime de 900 (nouă sute) unități convenționale, echivalentul a 18000 (optsprezece mii lei), închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate ce ține de administrarea bunurilor și mijloacelor financiare pe un termen de 2 (doi) ani și cu privarea de dreptul a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea de sine stătătoare a pedepselor.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 2 (doi) ani.

2. Pentru a pronunța sentința prima instanță a constatat în fapt că, Arap Ion, la 03 august 2015, aproximativ la ora 18:00, aflându-se la intersecția str. Ismail cu bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, mun. Chișinău, având intenția dobândirii ilicite de la cet. Buga Sergiu a unui telefon mobil de model „iPhone 5”, abuzând de încrederea ultimului, prin înșelăciune, a cumpărat telefonul dat contra sumei de 200 euro, achitându-se cu o bancnotă cu valoarea nominală de 200 euro, cu seria și numărul SOI813660427, anul de emisie 2002, care conform raportului de expertiză nr. 7784 din 17 august 2015, prezintă semne de falsificare, fiind realizată din hârtie normală, fără fibre de poliester incolore încorporate în masa suportului, cifra bancnotei, elementele de design major de pe aversul bancnotei, imaginile reversului, seria sunt executate cu folosirea formelor de tipar de tip plan-ofset, numărul bancnotei - tipar înalt, nu la întreprinderea specializată în confecționarea banilor și a hârtiilor de valoare, astfel cauzând cetățeanului Buga Sergiu o daună materială în proporție considerabilă în mărime de 4112,94 lei.

Tot el, la data de 29 octombrie 2016, contrar pct. 14, lit. a) al Regulamentului Circulației Rutiere care prevede că, conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența drogurilor sau altor substanțe contraindicate, sub influența preparatelor medicamentoase care provoacă reducerea reacției, în timp ce se afla în mun. Chișinău, fiind în stare de ebrietate alcoolică intenționat, a urcat la volan și a condus autoturismul de model „Dacia Logan” cu numărul de înmatriculare xxxxx.

În aceeași zi, în jurul orei 13:30, în timpul deplasării pe str. Aleea Gării, 1, mun. Chișinău, a fost stopat de către agentul constatator al Inspectoratului Național de Patrulare, unde în urma verificării actelor, Arap Ion a fost suspectat în conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică. Fiind supus testării cu alcooltestul „Drager 6810”, în vederea stabilirii stării de ebrietate și naturii ei, s-a stabilit că ultimul se afla în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, cu concentrația de alcool în aerul expirat de 0,68 mg/l.

Conform prevederilor art. 134¹² alin. (3) Cod penal, prin stare de ebrietate cu grad avansat se înțelege starea persoanei care are concentrația de alcool în sânge de la 0,8 mg/l, și mai mult, și concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de la 0,4 mg/l, și mai mult.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, *escrocheria – dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile*; art. 236 alin. (1) Cod penal, *fabricarea și punerea în circulație a semnelor bănești false sau a titlurilor de valoare false* și art. 264¹ Cod penal, *conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat*.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpatul Arap Ion, care a solicitat casarea parțială a acesteia cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Arap Ion să fie achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) și art. 236 alin. (1) Cod penal.

În motivarea cererii de apel a invocat că din toate probele administrate și cercetate în cadrul examinării judecătorești nu a putut fi stabilită cu certitudine vinovăția sa, deoarece probele prezentate de către acuzatorul de stat sunt insuficiente, iar alte careva probe nu au putut fi prezentate pentru a-i putea incrimina comiterea unor astfel de infracțiuni.

4. Avocatul Jelamschi Eugenia a declarat apel în numele inculpatului, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Arap Ion învinuit în comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. c) și art. 236 alin. (1) Cod penal, să fie achitat, din motiv că, fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii, iar procesul penal de învinuire a lui Arap Ion în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 264¹ alin. (1) Cod penal, să fie încetat din motiv că, există alte circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea tragerii la răspundere penală.

În motivarea cererii de apel a invocat, că contrar prevederilor art. art. 113-118 Cod penal, prin învinuirea înaintată, lui Arap Ion i se incriminează comiterea unei singure fapte infracționale, care în drept a fost calificată ca două infracțiuni distincte prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. c) și art. 236 alin. (1) Cod penal.

A menționat apărarea, că pe parcursul judecării cauzei, acuzarea nu a prezentat nicio probă, care ar indica la faptul că Arap Ion ar fi cunoscut că bancnota de 200 Euro este falsă.

Din învinuirea înaintată lui Arap Ion, care a fost menținută de instanța de judecată, se constată că lui Arap Ion nu i se incriminează faptul că ultimul ar fi avut intenția directă de a pune în circulație bani falși, prima instanță depășind limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

În ordonanța de punere sub învinuire și în rechizitoriu nu este indicat semnul calificativ că Arap Ion a cunoscut despre faptul că bancnota de 200

Euro este falsă și ar fi avut intenția directă de a o pune în circulație, la caz lipsind latura subiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 236 alin. (1) Cod penal.

Referitor la învinuirea adusă inculpatului în baza art. 264¹ alin. (1) Cod penal, a menționat apărarea că urmărirea penală pe cauza penală nr. 2016012220 a fost pornită la data 04 noiembrie 2016, de către OUP al SUP a IP Centru, Mihai Busuioc, care a efectuat mai multe acțiuni de urmărire penală în această cauză.

Consideră că ordonanța de pornire a urmăririi penale menționată este lovită de nulitate absolută, iar acțiunile de urmărire penală care au fost efectuate de către OUP al SUP a IP Mihai Busuioc, nu pot fi admise ca probe și nu pot fi puse la baza sentinței sau a altor hotărâri judecătorești, deoarece au fost obținute de către o persoană care nu are dreptul să efectueze acțiuni procesuale în cauza penală.

Menționează că, la data de 23 iunie 2016 prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, Mihai Busuioc, a fost recunoscut vinovat și condamnat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 2500 unități convenționale, precum și pedeapsa complementară - privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe termen de 1 an, soluție care a fost menținută prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2016 și prin decizia Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 15 martie 2017.

Având în susținere prevederile art. 251 Cod de procedură penală, apărarea a subliniat că ordonanța de punere sub învinuire a lui Arap Ion din 22 noiembrie 2016, este lovită de nulitate absolută și nu produce careva consecințe juridice, deoarece a fost adoptată cu pornirea ilegală a urmăririi penale, de către o persoană care nu avea dreptul să emită această ordonanță.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2019, au fost admise din alte motive, inclusiv din oficiu, apelurile declarate, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care:

- procesul penal intentat în privința lui Arap Ion în baza art. 264¹ alin. (1) Cod penal, a fost încetat cu liberarea de pedeapsa penală, din motivul intervenirii termenului de prescripție, prevăzut la art. 60 Cod penal;

- Arap Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărimea de 850 (opt sute cincizeci) unități convenționale, echivalentul a 17000 lei.

În temeiul art. 84 alin. (1) și art. 87 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul total al pedepselor, la pedeapsa aplicată a fost adăugată pedeapsa de 5 ani închisoare, stabilită prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 17 aprilie 2018 în temeiul art. 236 alin. (1) Cod penal, stabilindu-i lui Arap Ion pedeapsa definitivă de 5 (cinci) ani închisoare, cu amendă în mărime de 850 (opt sute cincizeci) unități convenționale, cu

executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu executarea de sine stătătoare a pedepselor.

În temeiul art. 90 alin. (1)-(6) Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 2 (doi) ani.

5.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a reținut, că potrivit Legii nr. 176 din 26 iulie 2018, pentru modificarea unor acte legislative publicat în Monitorul Oficial nr. 309-320 la data de 17 august 2018, intrată în vigoare la data de 17 august 2018 „La articolul 190: în dispoziția alineatului (1), textul „înșelăciune sau abuz de încredere” a fost substituit cu textul „inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile”; alineatul (2), litera c) a fost exclus.

Având în vedere aceste prevederi legale, instanța de apel a recalificat acțiunile inculpatului din prevederile art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, în baza art. 190 alin. (1) Cod penal - *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea ora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau abil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile.*

Drept urmare, instanța de apel a constatat în fapt că la 03 august 2015, aproximativ la ora 18:00, aflându-se la intersecția str. Ismail cu bd. Ștefan cel Mare, mun. Chișinău, având intenția dobândirii ilicite de la cet. Buga Sergiu a unui telefon mobil de model „iPhone5”, abuzând de încrederea ultimului, prin înșelăciune, a cumpărat telefonul dat contra sumei de 200 euro, achitându-se cu o bancnotă cu valoare nominală de 200 euro, cu seria și numărul SOI813660427, anul de emisie 2002, care conform raportului de expertiză nr. 7784 din 17 august 2015, prezintă semne de falsificare, fiind realizată din hârtie normală, fără fibre de poliester incolore încorporate în masa suportului, cifra bancnotei, elementele de design major de pe aversul bancnotei, imaginile reversului, seria sunt executate cu folosirea formelor de tipar de tip plan-ofset, numărul bancnotei-tipar înalt, nu la întreprinderea specializată în confecționarea banilor și a hârtiilor de valoare, astfel cauzând cetățeanului Buga Sergiu o daună materială în proporție considerabilă în mărime de 4112,94 lei.

Tot el, la data de 29 octombrie 2016, contrar pct. 14, lit. a) al Regulamentului circulației Rutiere care prevede că, conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența

drogurilor sau altor substanțe contraindicate, sub influența preparatelor medicamentoase care provoacă reducerea reacției, în timp ce se afla în mun. Chișinău, fiind în stare de ebrietate alcoolică intenționat, a urcat la volan și a condus autoturismul model „Dacia Logan” cu numărul de înmatriculare XXXXX.

În aceeași zi, în jurul orei 13:30, în timpul deplasării pe str. Aleea Gării, 1, mun. Chișinău, a fost stopat de către agentul constatator al Inspectoratului National de Patrulare, unde în urma verificării actelor, Arap Ion a fost suspectat în conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică. Fiind supus testării cu alcooltestul „Drager 6810”, în vederea stabilirii stării de ebrietate și naturii ei, s-a stabilit că ultimul se afla în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, cu concentrația de alcool în aerul expirat de 0,68 mg/l.

Conform prevederilor art. 134¹² alin. (3) Cod penal, prin stare de ebrietate cu grad avansat se înțelege starea persoanei care are concentrația de alcool în sânge de la 0,8 mg/l, și mai mult, și concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de la 0,4 mg/l, și mai mult.

Instanța de apel a încadrat acțiunile inculpatului în baza:

- art. 190 alin. (1) Cod penal - escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile;

- art. 236 alin. (1) Cod penal, adică fabricarea sau punerea în circulație a semnelor bănești false sau a titlurilor de valoare false;

- art. 264¹ alin. (1) Cod penal, adică conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.

5.2. Referitor la infracțiunea imputată inculpatului în baza art. 264¹ Cod penal, având în susținere prevederile art. 53 lit. g), 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, instanța de apel a reținut că aceasta a fost săvârșită la data de 29 octombrie 2016, respectiv până la 29 martie 2019 s-au scurs 2 ani și 4 luni, motiv din care a ajuns la concluzia încetării procesului penal, în legătură cu intervenirea prescripției tragerii la răspundere penală prevăzută de art. 60 Cod penal.

5.3. Instanța de apel a respins alegațiile părții apărării invocate în cererea de apel, cu privire la achitarea inculpatului Arap Ion, reținând că ultimul a recunoscut vina parțial.

Totodată, în opinia instanței de apel vina inculpatului este confirmată prin declarațiile părții vătămate Buga Sergiu, menționând că nu poate fi reținută poziția acestuia precum că paguba materială pricinuită pentru el este

una neconsiderabilă, or acesta din urmă în instanța de judecată nu a prezentat probe ce ar confirma cele declarate.

Potrivit instanței de apel, vina inculpatului mai este dovedită și prin declarațiile martorului Chihai Alexandru, prin procesul-verbal de înregistrare a plângerii din 05 august 2015 și raportul de expertiză nr. 7784 din 17 august 2015.

Instanța de apel a reținut că declarațiile inculpatului Arap Ion depuse în cadrul ședinței de judecată, vin în contradicție cu probele acumulate de către organul de urmărire penală, și care au un singur scop - evitarea răspunderii penale pentru cele comise.

Astfel, instanța de apel a reținut că, în acțiunile inculpatului se conține latura obiectivă a escrocheriei, deoarece prin probele administrate s-a constatat că, făptuitorul având intenția dobândirii ilicite de la cet. Buga Sergiu a unui telefon mobil de model „iPhone 5”, abuzând de încrederea ultimului, prin dezinformarea și inducerea în eroare a acestuia a cumpărat telefonul dat contra sumei de 200 euro, achitându-se cu o bancnotă cu valoare nominală de 200 euro, care prezintă semne de falsificare, fiind realizată din hârtie normală, fără fibre de poliester incolore încorporate în masa suportului, cifra bancnotei, elementele de design major de pe aversul bancnotei, imaginile reversului, seria sunt executate cu folosirea formelor de tipar de tip plan-ofset, numărul bancnotei-tipar înalt, nu la întreprinderea specializată în confecționarea banilor și a hârtiilor de valoare, astfel cauzând cetățeanului Buga Sergiu o daună materială în proporții considerabile în mărime de 4112,94 lei, fapt confirmat prin declarațiile părții vătămate Buga Sergiu și a martorului Chihai Alexandru.

Prin probele administrate s-a constatat că, făptuitorul a obținut cu rea-credință de la Buga Sergiu telefonul mobil de marcă „iPhone 5”, transmis voit de către aceasta, prin dezinformarea și inducere în eroare achitându-se cu o bancnotă cu valoare nominală de 200 euro care prezintă semne de falsificare.

Potrivit instanței de apel, în acțiunile inculpatului Arap Ion este prezentă și latura subiectivă, care se caracterizează prin, intenție directă, or acesta își dădea seama de caracterul social periculos al acțiunilor sale, a prevăzut consecințele ei social periculoase și a dorit survenirea lor.

Astfel, instanța de apel a respins argumentele părții apărării precum că inculpatul Arap Ion nu este vinovat, menționând că în apelul declarat nu sunt aduse careva probe care ar dovedi nevinovăția inculpatului.

De asemenea, instanța de apel a respins alegațiile părții apărării invocate în cererea de apel, cu privire la achitarea inculpatului Arap Ion de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 236 alin. (1) Cod penal, reținând declarațiile părții vătămate Buga Sergiu, ale martorului Chihai Alexandru, procesul-verbal de înregistrare a plângerii de către Buga Sergiu din 05 august 2015 și raportul de expertiză nr. 7784 din 17 august 2015.

5.4. La capitolul individualizării pedepsei penale, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. art. 6, 7, 16, 61, 75, 76, 77, 78, 90 Cod penal, de persoana inculpatului Arap Ion, care a recunoscut vina parțial, nu are antecedente penale, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului, de condițiile de viață ale familiei lui.

Totodată, efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul lui în viața socială, ținând cont de pericolul social al faptei comise, infracțiunea făcând parte din categoria celor mai puțin grave, instanța de apel a conchis că scopul legii penale la caz poate fi atins și fără izolarea acestuia de societate.

6. Inculpatul și avocatul acestuia Jelamschi Eugenia, declară recurs ordinar în temeiul prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, solicitând casarea hotărârilor instanțelor de fond cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare a inculpatului, de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunilor prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. c) și art. 236 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii, iar procesul penal de învinuire a lui Arap Ion în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 264¹ alin. (1) Cod penal, să fie încetat din motiv că există alte circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea tragerii la răspundere penală.

În argumentarea recursului apărarea menționează că reieșind din învinuirea înaintată lui Arap Ion, care este inclusă în rechizitoriul cauzei penale și menținută prin hotărârile instanțelor de fond, se constată că lui Arap Ion i se incriminează comiterea unei singure fapte infracționale, care în drept a fost calificată ca două infracțiuni distincte prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. c) și art. 236 alin. (1) Cod penal, fapt care contravine prevederilor art. 113-118 Cod penal.

Relevă apărarea, că pe parcursul judecării cauzei, acuzarea nu a prezentat nicio probă, care ar indica la faptul că Arap Ion ar fi cunoscut că bancnota de 200 Euro era falsă. Din declarațiile părții vătămate Buga Sergiu și ale martorului Chihai Alexandru, nu reiese în nici un fel faptul că Arap Ion ar fi cunoscut că bancnota de 200 Euro era falsă, mai mult partea vătămată Buga Sergiu primind bancnota de 200 Euro nu a sesizat faptul că aceasta ar fi falsă, de asemenea nici martorul Chihai Alexandru primind bancnota de 200 Euro de la partea vătămată nu a sesizat că aceasta ar fi falsă. Faptul că bancnota era falsă s-a stabilit abia după ce aceștia au prezentat-o la bancă.

De asemenea, din celelalte probe prezentate de acuzare, nu reiese în nici un fel faptul că Arap Ion ar fi cunoscut despre aceea că bancnota de 200 Euro este falsă.

Din învinuirea înaintată lui Arap Ion, care a și fost reținută de instanțele de judecată, se constată că acestuia nu i se incriminează faptul că ultimul ar fi avut intenția directă de a pune în circulație bani falși, în asemenea circumstanțe, instanțele de fond condamându-l pe Arap Ion în baza art. 236

alin. (1) Cod penal, a depășit limitele învinuirii formulate în rechizitoriu, fapt care este interzis de art. 326 alin. (1) Cod de procedură penală.

Mai relevă apărarea, că învinuirea formulată de procuror în privința inculpatului Arap Ion, nu reflectă întocmai cerințele art. 281 Cod de procedură penală, deoarece în textul ordonanței de punere sub învinuire și în rechizitoriu, acuzațiile aduse acestuia sunt imprecise, nu sunt indicate semnele calificative pentru încadrarea juridică a faptei.

Astfel, în ordonanța de punere sub învinuire și în rechizitoriu nu este indicat semnul calificativ că Arap Ion a cunoscut despre faptul că bancnota de 200 Euro este falsă și ar fi avut intenția directă de a o pune în circulație.

Referitor la învinuirea adusă inculpatului în baza art. 264¹ alin. (1) Cod penal, a menționat apărarea că urmărirea penală pe cauza penală nr. 2016012220 a fost pornită la data 04 noiembrie 2016, de către OUP al SUP a IP Centru, Mihai Busuioc, care a efectuat mai multe acțiuni de urmărire penală în această cauză.

Consideră că ordonanța de pornire a urmăririi penale menționată este lovită de nulitate absolută, iar acțiunile de urmărire penală care au fost efectuate de către OUP al SUP a IP Mihai Busuioc, nu pot fi admise ca probe și nu pot fi puse la baza sentinței sau a altor hotărâri judecătorești, deoarece au fost obținute de către o persoană care nu are dreptul să efectueze acțiuni procesuale în cauza penală.

Menționează că, la data de 23 iunie 2016 prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, Mihai Busuioc, a fost recunoscut vinovat și condamnat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 2500 unități convenționale, precum și pedeapsa complementară - privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe termen de 1 an, soluție care a fost menținută prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2016 și prin decizia Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 15 martie 2017.

Având în susținere prevederile art. 251 Cod de procedură penală, apărarea a subliniat că ordonanța de punere sub învinuire a lui Arap Ion din 22 noiembrie 2016, este lovită de nulitate absolută și nu produce careva consecințe juridice, deoarece a fost adoptată cu pornirea ilegală a urmăririi penale, de către o persoană care nu avea dreptul să emită această ordonanță.

În susținerea temeiului pentru recurs prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel*, recurenții menționează că instanța de apel nu a examinat apelul suplimentar al avocatului Jelamschi Eugenia în numele inculpatului, și anume:

- instanța de apel nu s-a expus asupra argumentului ce ține de încetarea procesului penal de învinuire a lui Arap Ion în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 264¹ alin. (1) Cod penal, din motiv că există alte circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea tragerii la răspundere penală și anume încălcarea prevederilor legale referitoare la calitatea persoanei (care

a dispus pornirea urmăririi penale) și respectiv sesizarea instanței;

- instanța de apel nu s-a expus nici asupra argumentului că dobândirea ilegală a averii străine în rezultatul fabricării ori punerii în circulație a semnelor bănești false se înglobează în art. 236 Cod penal, și nu mai necesită o calificare suplimentară în baza art. 190 Cod penal;

- instanța de apel nu s-a expus asupra argumentului apărării că, din învinuirea înaintată lui Arap Ion, care a și fost reținută de instanța de judecată, se constată că acestuia nu i se incriminează faptul că ultimul ar fi avut intenția directă de a pune în circulație bani falși și faptul că instanța de fond condamnându-l pe Arap Ion în baza art. 236 alin. (1) Cod penal, a depășit limitele învinuirii formulate în rechizitoriu, fapt care este contrar prevederilor art. 326 alin. (1) Cod de procedură penală;

- instanța de apel nu s-a expus nicicum asupra argumentului apărării că în ordonanța de punere sub învinuire și în rechizitoriu nu este indicat semnul calificativ că Arap Ion a cunoscut despre faptul că bancnota de 200 Euro este falsă și ar fi avut intenția directă de a o pune în circulație.

Sub aspectul temeiului pentru recurs - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, apărarea indică că, instanța de apel reîncadrând acțiunile inculpatului în baza art. 190 alin. (1), în redacția nouă, în vigoare din 17.08.2018, conform indicilor: „...prin inducerea în eroare..., cu încheierea actului juridic nul sau anulabil determinată de comportamentul viclean”, a depășit limitele învinuirii formulate inculpatului Arap Ion, or, asemenea împrejurări de fapt și drept nu se regăsesc în rechizitoriu.

Mai mult, calificativul imputat de către instanță inculpatului: „cu încheierea actului juridic nul sau anulabil” este unul incomplet, deci absolut neclar, deoarece reprezintă doar o parte din cel prevăzut în dispoziția normei vizate, cum ar fi: „în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil”, iar în fapta criminală constatată ca fiind dovedită nu a descris nicio circumstanță legată de vreun act juridic, cât și esența *inducerii în eroare...*, cu *încheierea actului juridic anulabil determinată de comportamentul viclean*.

De asemenea, instanța de apel a apreciat critic declarațiile părții vătămate Buga Sergiu precum că prejudiciul material pentru el nu este considerabil, indicând că partea vătămată nu a prezentat probe ce ar confirma cele declarate. Însă o asemenea abordare a problemei este inadmisibilă, deoarece sarcina prezentării probelor revine exclusiv procurorului și nu poate fi pusă pe seama părții vătămate.

7. Judecând recursul ordinar declarat și verificând argumentele invocate în raport cu circumstanțele cauzei Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează

hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță.

Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate.

După cum rezultă din materialele cauzei, titularii cererii de recurs invocă drept temeiuri pentru casarea deciziei recurate prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când 6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și când 8) nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Examinând argumentele recursului prin prisma temeiurilor de casare invocate, Colegiul penal constată că acestea și-au găsit confirmare în speța dedusă judecării, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, din considerentele ce urmează.

Potrivit sentinței, Arap Ion a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, *escrocheria – dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile*; art. 236 alin. (1) Cod penal, *fabricarea și punerea în circulație a semnelor bănești false sau a titlurilor de valoare false* și art. 264¹ Cod penal, *conducerea mijlocului de*

transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.

Fiind investită cu judecarea apelurilor declarate de către partea apărării, instanța de apel a dispus admiterea acestora, a încetat procesul penal intentat în privința lui Arap Ion în baza art. 264¹ alin. (1) Cod penal, din motivul intervenirii termenului de prescripție, prevăzut la art. 60 Cod penal și a reîncadrat acțiunile inculpatului din prevederile art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, intervenind și la capitolul individualizării pedepsei.

Analizând soluția instanței de apel în raport cu argumentele aduse de apărare în cererile de apel și de recurs, Colegiul penal atestă că decizia instanței de apel nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, din următoarele considerente.

Astfel, dispunând încadrarea juridică a faptelor inculpatului în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, în legătură cu modificările survenite în baza Legii nr. 176 din 26 iulie 2018, intrată în vigoare la data de 17 august 2018, instanța de apel a calificat acțiunile inculpatului conform indicilor: *„escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile”*, însă la constatarea faptei ca fiind dovedită nu a descris acțiunile înlăptuite de inculpat potrivit noii încadrări juridice, indicând că *„inculpatul având intenția dobândirii ilicite de la cet. Buga Sergiu a unui telefon mobil de model „iPhone5”, abuzând de încrederea ultimului, prin înșelăciune, a cumpărat ...”*, fără a specifica circumstanțele legate de încheierea vreunui act juridic anulabil determinat de comportamentul viclean al inculpatului, așa cum este prevăzut de norma incriminată.

Astfel, la rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să precizeze faptele săvârșite de către inculpat în raport cu indicii calificativi ai normei juridice incriminate și să țină cont că judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

Colegiul penal remarcă și faptul că instanța de apel judecând cauza în ordine de apel, nu a dat răspuns la o serie de argumente invocate de către apărare, și anume cu referire la faptul că potrivit practicii judiciare, dobândirea ilegală a averii străine în rezultatul fabricării ori punerii în circulație a semnelor bănești false se înglobează în art. 236 Cod penal, și nu mai necesită o calificare suplimentară în baza art. 190 Cod penal.

Referitor la calificarea faptei în baza art. 236 alin. (1) Cod penal, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivele din apel cu privire la faptul, că în rechizitoriu nu este indicat semnul calificativ că Arap Ion a cunoscut despre faptul că bancnota de 200 Euro este falsă și că ar fi avut intenția

directă de a o pune în circulație.

Totodată Colegiul penal atestă că, deși instanța de apel a dispus încetarea procesului penal intentat în privința lui Arap Ion în baza art. 264¹ alin. (1) Cod penal, din motivul intervenirii termenului de prescripție, prevăzut la art. 60 Cod penal, instanța de apel nu s-a expus asupra argumentului din apel ce ține de încetarea procesului penal din motiv că există alte circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea tragerii la răspundere penală și anume încălcarea prevederilor legale referitoare la calitatea persoanei (care a dispus pornirea urmăririi penale) și respectiv sesizarea instanței.

În concluzie, instanța de recurs atestă că argumentele invocate în apelul apărării nu au fost supuse verificării de către instanța de apel, argumente care, de fapt, țin de soluționarea fondului apelului și neexpunerea asupra acestora reprezintă neexaminarea fondului apelului de către instanța de apel.

Motivarea insuficientă efectuată de instanța de apel, se apreciază ca un viciu de judecată care afectează hotărârea adoptată și reprezintă temei legal de a casa decizia atacată și a dispune rejudecarea cauzei în instanța de apel.

La același segment, Colegiul penal lărgit amintește, că potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, în primul rând, rolul instanțelor judecătorești naționale este să decidă asupra admisibilității probelor, precum și asupra relevanței și ponderii acestora pentru pronunțarea deciziei judecătorești.

Rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite.

O decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs.

Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției.

Prin urmare, dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar și obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. (§ 30, 31 cauza Fomin vs R. Moldova, decizia din 11 octombrie 2011).

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să examineze amănunțit aspectele descrise întru evitarea încălcării dreptului la un proces echitabil al inculpaților garantat de articolul 6&1 CEDO coroborat cu art. 4, 20 din Constituție.

Față de considerentele mai sus arătate, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia, că la judecarea cauzei instanța de apel a admis erori, care nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs ordinar. Erorile menționate sunt erori de drept procedural și se încadrează în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece se referă la procedura de motivare a soluției instanței de apel și se consideră temei de recurs.

Totodată, instanța de apel are obligația să înlătore erorile menționate,

să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art. art. 93, 95, 101 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apeluri și recurs, iar în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Se admite recursul ordinar declarat de către inculpat împreună cu avocatul acestuia Jelamschi Eugenia, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2019, în cauza penală în privința lui Arap Ion xxxxx și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **13 martie 2020**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor